

Janne Årstad og Jens Christoffer Skogen

Utdeling av utstyr for skadereduksjon ved rusmiddelbruk

Kommuneundersøkelse 2022

KORFOR-rapport 2023/01

ISBN 978-82-93390-27-5

Innhold

Introduksjon.....	4
Oppsummering.....	5
Svarprosent over tid.....	6
Datagrunnlag.....	7
Mest utdeling i de største kommunene.....	7
Utdeling av utstyr for injisering.....	8
Kontakt med bruker ved utdeling.....	9
Retur av brukt utstyr	10
Utdeling av annet utstyr	10
Behov for å dele ut mer/annet utstyr	12
Kommuner som ikke deler ut utstyr	12
Veiledning og kunnskapsbehov	13
Økning i utdeling- og behov for utdeling.....	13
Utstyr det ikke ble spurt om.....	14
Referanser	15
Vedlegg 1: Kommunetabeller	16
Vedlegg 2: Spørsmålsliste	35
Vedlegg 3: Brev fra Helsedirektoratet.....	44

Introduksjon

Utdeling av brukerutstyr til personer med rusproblemer er et effektivt tiltak for å redusere skader knyttet til rusbruk som f.eks. smittsomme sykdommer (Platt et. al. 2017). I Nasjonal overdosestrategi 2014-2017 og 2019-2022, og i opptrappingsplanen for rusfeltet (2016-2020), er sikring av tilgang til rent brukerutstyr i kommunene ett av tiltakene. Det er en sammenheng mellom utstyrsutdeling og reduksjon av overdosetilfeller ved at den somatiske helsetilstanden antas å påvirke faren for overdose. Ved bruk av rent brukerutstyr, vil man unngå en rekke infeksjonssykdommer som har en negativ effekt på den somatiske helsen.

Utdeling av brukerutstyr bidrar i tillegg til økt kontakt mellom brukere og hjelpeapparatet (Jones et.al. 2010), som igjen gjør at brukerne føler seg respektert og at negative stigma blir mindre (Macneil & Pauly 2011). Terskelen for å oppsøke andre tiltak eller rusbehandling er også lavere når det allerede er etablert en kontakt med hjelpeapparatet gjennom utdeling av brukerutstyr (Wodak & Cooney 2005).

Etter lov om vern mot smittsomme sykdommer § 7-1 er det kommunene som er pliktige til å forebygge smitte av blodbårne sykdommer. Dette innebærer at kommunene skal ha ordninger for utdeling av rent utstyr for alle injiserende rusbrukere som bor eller oppholder seg i kommunene. I april 2018 sendte Helsedirektoratet ut et brev til alle landets kommuner med informasjon om kommunenes plikt til å ha smitteforebyggende tiltak (se vedlegg 3). I brevet anbefaler Helsedirektoratet også andre smittereduserende tiltak, som blant annet utdeling av røykefolie, kokekar og filter.

For å få oversikt over hva kommunene deler ut av utstyr, har Helsedirektoratet gitt KORFOR, Stavanger universitetssykehus, i oppdrag å gjennomføre årlige spørreundersøkelser til alle norske kommuner i perioden 2016-2022. Årets rapport viser resultatene fra utdeling i kommunene i 2022, og er den syvende og siste rapporten for denne perioden.

Spørreskjemaet ble i sin tid utviklet etter innspill fra Funkishuset, som er et lavterskeltiltak i Sandnes som deler ut mye brukerutstyr, og fra Helsedirektoratet. Siden det ble lagt vekt på å kunne oppnå en høy svarprosent, ble skjemaet begrenset, slik at det kunne besvares innen 10-15 minutter. I årets undersøkelse er det lagt til to spørsmål innledningsvis, for å kartlegge hvordan utdelingen skjer og betydningen av utdelingen for kontakten med brukerne.

Lenke til det elektroniske skjemaet ble sendt til kommunelege via postmottak i kommunene, med spørsmål om å formidle lenken videre til den instansen/personen i kommunen som var best informert til å svare på undersøkelsen.

Spørreundersøkelsen for 2022 ble sendt ut i mars 2023. Første purring ble sendt ut i slutten av april måned. Videre puringer ble gjort direkte til kommunene som ikke hadde svart, i samarbeid mellom Hdir, KORFOR og KORUS. Dette har bidratt til en god svarprosent også for årets undersøkelse.

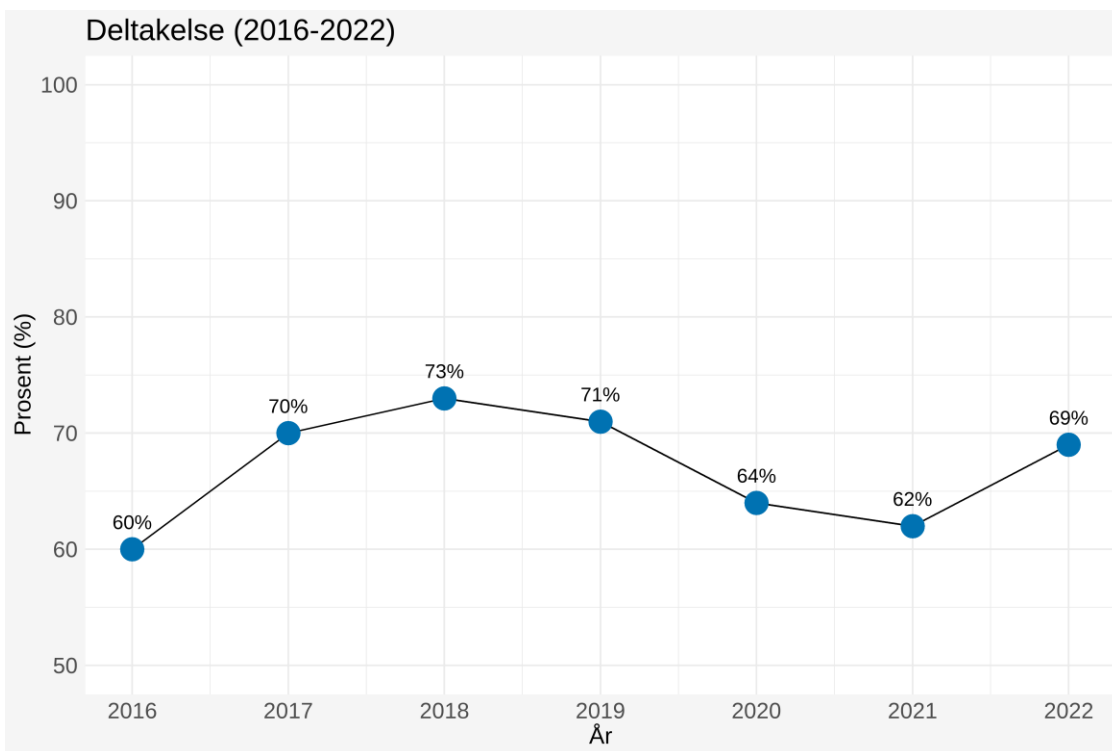
Oppsummering

- Svarprosenten for 2022 er 69 % (246 av 356 kommuner). Svarprosenten har i perioden 2016-2022 vært stabil.
- 63% av de som svarte (154 kommuner) delte ut utstyr for skadereduksjon i 2022. Av kommunene som besvarer undersøkelsen har andelen som deler ut utstyr for skadereduksjon jevnlig økt i perioden 2016-2022 (26% i 2016, 31% i 2017, 36% i 2018, 49% i 2019, 59% i 2020 og 60% i 2021)
- 39 kommuner som deler ut utstyr for injisering mangler returordning for brukt utstyr, 6 kommuner svarer at de ikke vet om en slik ordning eksisterer.
- 86 kommuner svarer at de ikke deler ut utstyr, 6 kommuner svarer at de ikke vet.

Svarprosent over tid

Undersøkelsen ble sendt ut til samtlige av de 356 kommunene i Norge. I undersøkelsen fikk kommunene mulighet til å svare på vegne av andre kommuner, noe som er aktuelt i de kommunene som også deler ut utstyr til innbyggere i nærliggende kommuner. I årets undersøkelse var det 5 kommuner¹ som svarte på vegne av andre kommuner.

Svarprosenten for Brukerutstysundersøkelsen 2022 er 69 % (246 av 356 kommuner). Det vil si en oppgang i svarprosent (7 % poeng høyere) sammenlignet med forårets undersøkelse. Ser man tilbake på svarprosenten over tidsperioden denne undersøkelsen har blitt gjennomført, så ser man at svarprosenten i 2016 og de to første pandemiårene (2020-2021) lå på samme nivå (60-64%), mens svarprosenten de tre årene forut for pandemien og året etter pandemien har vært ca. 10 prosentpoeng høyere (69-73%) (se Figur 1).

Figur 1— Andel kommuner som har svart på undersøkelsen (2016-2022).

Med unntak av Molde, Moss, Indre Østfold, Ås, Ullensaker, Eidsvoll, Stange, Færder og Øygarden², har alle større kommuner (over 20 000 innbyggere) svart på årets undersøkelse.

¹ Namsos, Notodden, Stjørdal, Tønsberg og Krødsherad

² Øygarden, Indre Østfold, Moss, Ullensaker og Stange svarte i fjorårets undersøkelse at de deler ut utstyr for injisering. Ås svarte at de delte ut utstyr for injisering i 2020. Molde, Færder og Eidsvoll var ikke med på fjorårets kartlegging.

Over halvparten av spørreskjemaene ble besvart av kommuneoverlege eller avdelingsleder/fagleder for aktuell kommunal enhet/instans. Resten ble besvart av ulike fagpersoner (sykepleier, rådgiver, ruskonsulent, miljøterapeut o.l.).

Datagrunnlag

I denne rapporten presenteres svarene på de enkelte spørsmålene i undersøkelsen. I tidligere undersøkelser har svar fra undersøkelsen blitt supplert med annen informasjon om rusproblematikken i kommunene, hentet fra Brukerplan kartleggingen. I 2020 ble det gjort endringer i sammensetningen av kartlagte i Brukerplan³, noe som medførte betydelig lavere antall kartlagte. Grunnet avviket i Brukerplan er ikke data for 2021 og 2022 tilgjengelig, og benyttes heller ikke i år som supplerende informasjon til denne undersøkelsen. For mer informasjon om tall fra Brukerplan, se tidligere rapporter⁴.

Grunnet kommunesammenslåing i 2019 er det vanskelig å presentere sammenlignbare data fra tidligere år. Derfor har vi valgt å presentere sammenligninger for årene 2020, 2021 og 2022, og vil kun presentere sammenlignbare prosentandeler forut 2020.

Narkotikautløste dødsfall er en viktig indikator på alvorlighetsgraden av rusproblematikken i kommunene. I tidligere år har vi knyttet resultatene fra undersøkelsen opp mot antall narkotikautløste dødsfall. Dette ble ikke gjort i år.

Befolkningsstørrelsen i de enkelte kommunene ble hentet fra Statistisk Sentralbyrå⁵.

Mest utdeling i de største kommunene

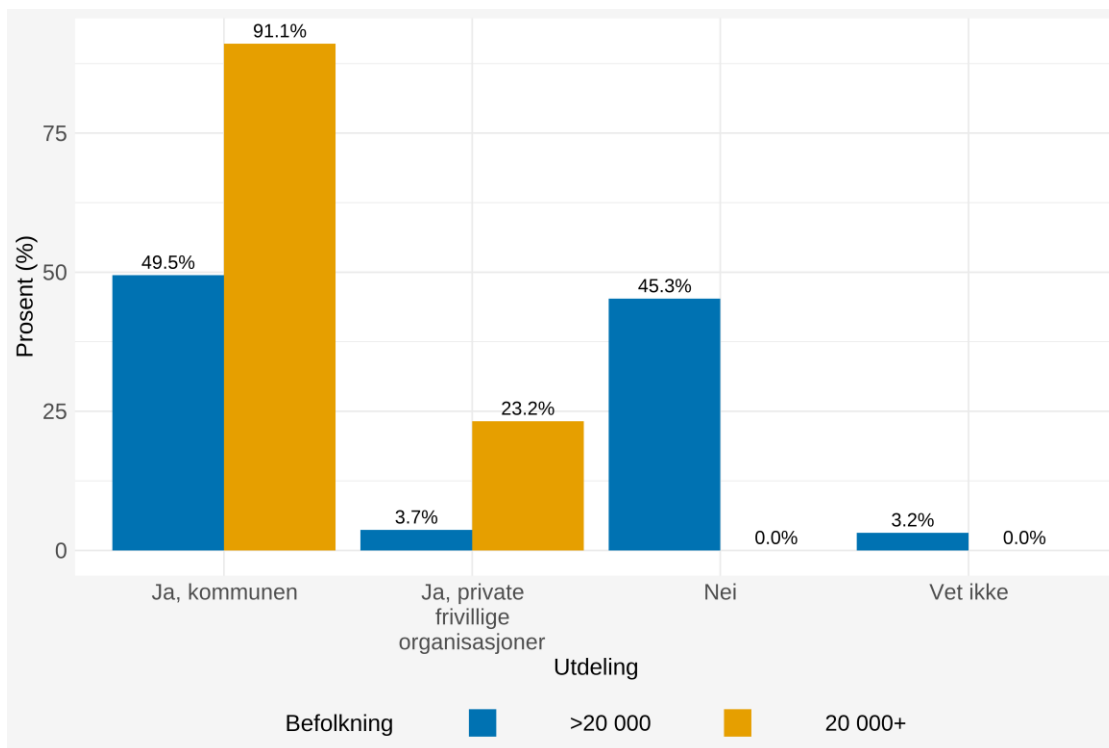
Av de 246 kommunene som svarte på undersøkelsen, var det 154 kommuner (63 %) som svarte at de hadde delt ut utstyr for skadereduksjon i 2022. Dette er en liten økning fra året før, da det var 132 av 220 kommuner (60 %) som svarte at de delte ut utstyr.

Det er i hovedsak det kommunale helseapparatet som står for utdeling av utstyr, men i 20 kommuner er utdeling av utstyr administrert av private eller frivillige organisasjoner. De fleste av kommunene svarer at de har kjøpt utstyret gjennom sentral kommunal innkjøpsordning eller innkjøp fra spesialfirma i Norge. 11 kommuner har avtale med apotek, og 1 kommune har kjøpt inn utstyr fra spesialfirma utenlands. Enkelte kommuner benyttet seg også av gratis utdeling på www.helsenorge.no og www.brukerytstyr.no. 86 kommuner svarte at de ikke har delt ut utstyr, mens 6 kommuner har svart at de ikke vet. Kommunene som ikke deler ut utstyr for skadereduksjon er i hovedsak mindre kommuner (gjennomsnittlig folketall for disse er 3777). Se Figur 2.

³ For mer informasjon se side 3 i [BrukerPlan Årsrapport 2020 digital.pdf](#) (helse-stavanger.no)

⁴ [BrukerPlan - Helse Stavanger](#) (helse-stavanger.no)

⁵ <https://www.ssb.no/statbank/table/07459/>

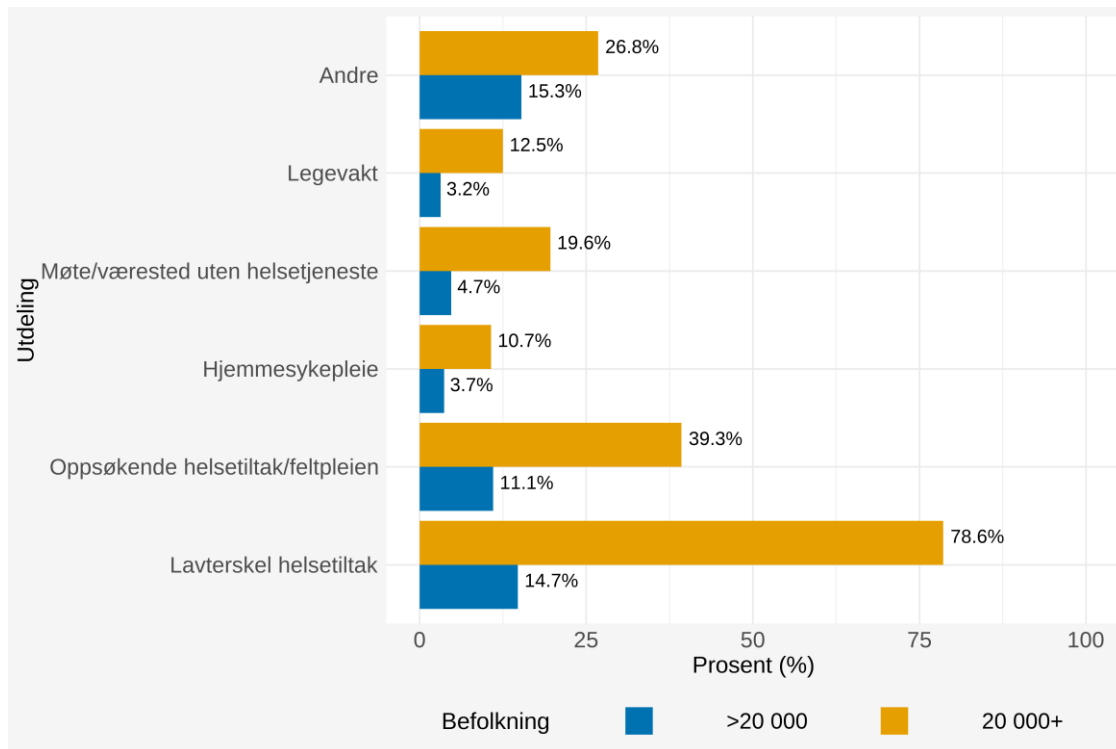
Figur 2— Store og små kommuner etter om de deler ut utstyr. Prosent.

Utdeling av utstyr for injisering

Undersøkelsen viser at 128 kommuner deler ut utstyr for injisering i form av spisser/kanyler. 23 kommuner svarer at de ikke deler ut utstyr for injisering, 92 kommuner har ikke svart og tre kommuner har svart «vet ikke».

Totalt antall sprøyter/spisser som er delt ut er 3,5 millioner, som er noe lavere enn resultatet fra de tidligere undersøkelsene (f.eks. sammenlignet med 3,8 millioner i 2021). De fleste kommunene deler ut spisser med forskjellige størrelser. I tillegg til utdeling av sprøyter deles det i 90 kommuner også ut annet utstyr til bruk ved injisering; 84 kommuner delte ut sprit-tørk for desinfisering av stikkstedet, 79 kommuner delte ut pumper, 56 kommuner delte ut kokekar, 48 kommuner delte ut askorbinsyre, 44 kommuner delte ut filtreringsutstyr og 32 kommuner delte ut sterilisert vann/saltvann. I tillegg har det også blitt delt ut bandasjemateriell/sårutstyr/bomull, stasebånd, medisinbeger, og avfallsbokser/pucker.

Det er flest lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie og oppsøkende helsetiltak/feltpleie som deler ut utstyr til bruk ved injisering av rusmidler. Se Figur 3 for hvem som deler ut utstyr, fordelt på kommuner over/under 20 000 innbyggere.

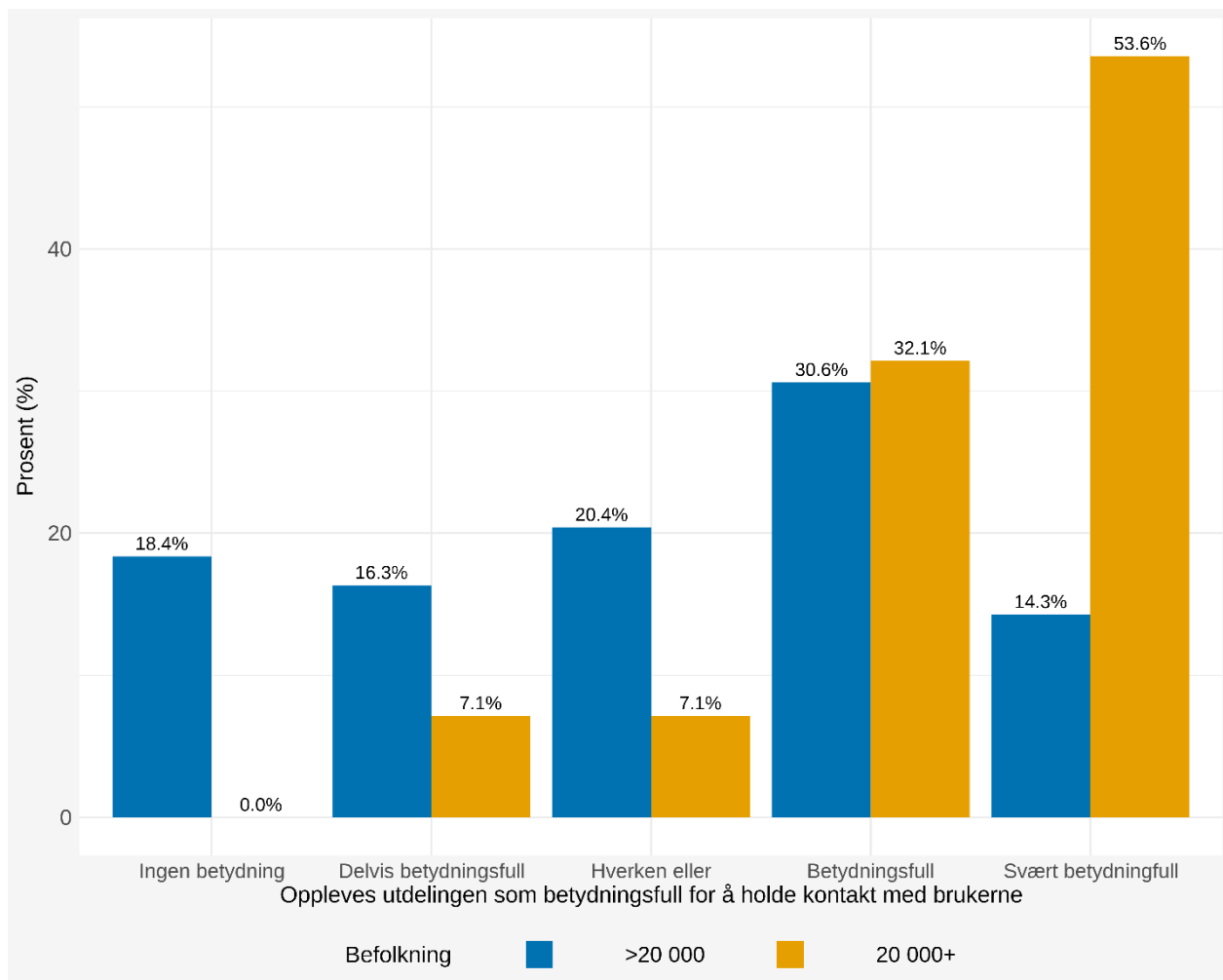

(a) Ingen kommuner oppga bruk av sprøyteautomater.

Figur 3— Store og små kommuner etter hvem som deler ut utstyr. Prosent.

Kontakt med bruker ved utdeling

I årets undersøkelse ble det stilt to nye spørsmål knyttet til kontakt med bruker ved utdeling. Det første spørsmålet gjaldt type kontakt med bruker ved utdeling. Av kommuner som svarte at de hadde delt ut utstyr for skadereduksjon i 2022, svarte 118 (77 %) kommuner at utdelingen skjedde i direkte kontakt med bruker, mens fire kommuner (2,6 %) svarte at utdelingen skjedde på andre måter som ikke involverte direkte kontakt med bruker. De resterende 32 kommunene svarte at utdelingen foregikk som en blanding av de to alternativene. Kommunene ble i tillegg spurt om i hvilken grad utdelingen i kommunen opplevdes som betydningsfull for å holde kontakt eller dialog med brukerne. Generelt ser det ut til at større kommuner opplevde dette som mer betydningsfullt enn små kommuner. Se Figur 4 for detaljert svarfordeling på dette spørsmålet, fordelt på kommuner over/under 20 000 innbyggere.

Figur 4— Store og små kommuner etter hvor betydningsfullt utdelingen oppleves for å holde kontakt eller dialog med brukerne. Prosent.

Retur av brukt utstyr

109 kommuner har etablert en ordning for retur av brukt utstyr, av disse deler 102 ut utstyr for injisering. Hovedsakelig bruker kommunene bøtter/pucker, men også andre type beholdere blir brukt. Av de 128 kommunene som deler ut utstyr for injisering er det 21 kommuner som ikke har returordning for brukt utstyr, og 5 kommuner vet ikke om det eksisterer en returordning. De fleste kommuner som deler ut utstyr for skadereduksjon har en returordning, men 40 kommuner svarer at de ikke har det.

Utdeling av annet utstyr

I tillegg til spørsmål om kommunene har delt ut utstyr for injisering, ble de spurt om det deles ut røykefolie, nalokson nesespray, kondomer/glidemiddel og engangs tannbørster (se tabell 1). Totalt har 112 kommuner delt ut annet utstyr, enn utstyr for injisering, hvorav 78

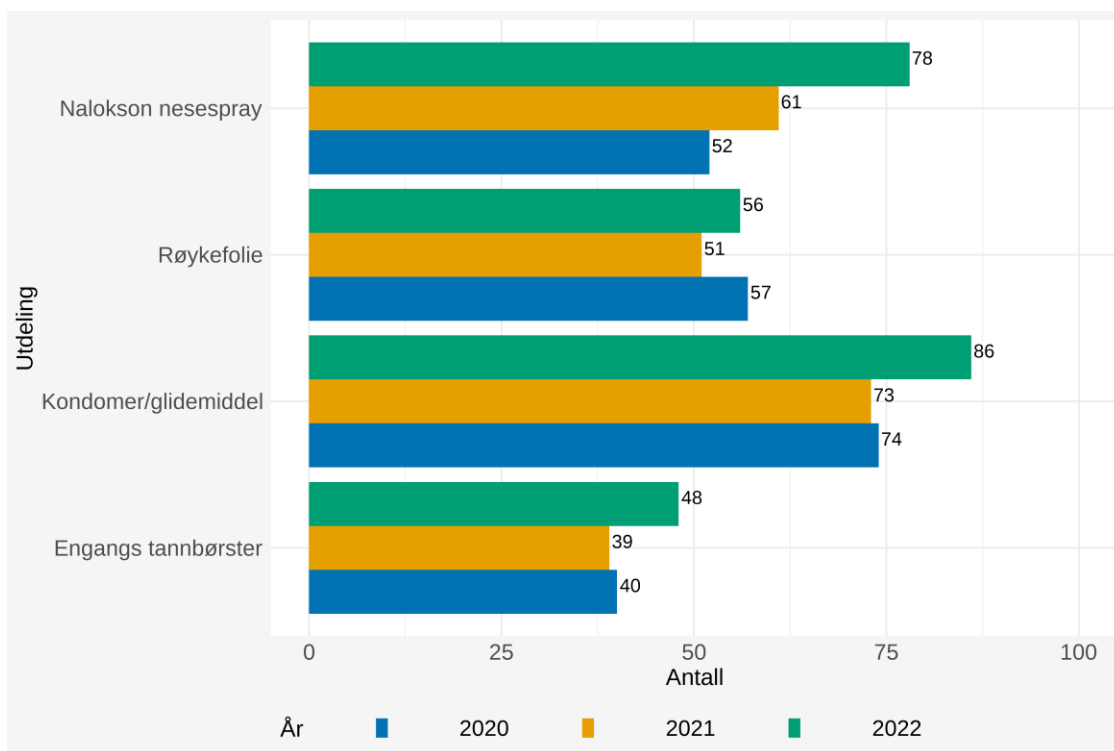
kommuner har delt ut nalokson neseppray. I de fleste kommunene er det lavterskel helsetiltak eller stasjonær feltpleie som deler ut annet utstyr.

Tabell 1: Antall kommuner etter utdeling av utstyr og størrelse

Annet utstyr	Totalsum, N = 246 ¹	>20 000, N = 190 ¹	20 000+, N = 56 ¹
Engangs tannbørster	48	16	32
Kondomer/glidemiddel	86	47	39
Røykefolie	56	13	43
Nalokson neseppray	78	30	48

¹n

I Figur 5 fremgår utviklingen i utdeling av nalokson neseppray, røykefolie, kondomer/glidemiddel og engangs tannbørster i perioden 2020-2022. For detaljert oversikt over utdeling på kommunenivå se vedlegg 1.

Figur 5— Utvikling i antall kommuner som har delt ut engang tannbørster, kondomer/glidemiddel, røykefolie, nalokson neseppray.

Behov for å dele ut mer/annet utstyr

Årets undersøkelse viser at 23 % (n=35) av kommunene som deler ut utstyr har behov for å dele ut mer eller annet utstyr, mens 21 % (n=33) svarer at de ikke vet. Dette er en nedgang med 4 % poeng fra fjorårets undersøkelse. Det er særlig utdeling av nalokson nespray kommunene ønsker å starte. I tillegg svarer noen kommuner at det er behov for injeksjonsutstyr, kokekar, røykefolie og sterilt vann. I all hovedsak ønsker disse kommunene å dele ut utstyr for injisering.

Ingen av de 92 kommunene som ikke deler ut utstyr og ingen av de 6 kommunene som har svart vet ikke har angitt at de har behov for å dele ut mer/annet utstyr.

Kommuner som ikke deler ut utstyr

86 kommuner svarte i undersøkelsen at de ikke deler ut utstyr for skadereduksjon ved rusmiddelbruk, og 6 kommuner svarte at de ikke vet. 69% av de som svarte at de ikke deler ut utstyr for skadereduksjon har færre enn 5 000 innbyggere. Se tabell 2 for oversikt over om det vurderes å være behov for å dele utstyr blant kommunene som svarte at de ikke delte ut utstyr eller ikke visste.

Tabell 2: Er det behov for å dele ut utstyr?

	Vurderes det å være behov for å kunne dele ut slikt utstyr?		
	Ja	Nei	Vet ikke
Befolkning, fem grupper			
>2 000	2	27	4
2 000-4 999	5	20	7
5 000-9 999	9	7	7
10 000-19 999	2	1	1
20 000-49 999	0	0	0
50 000+	0	0	0
Total	18	55	19

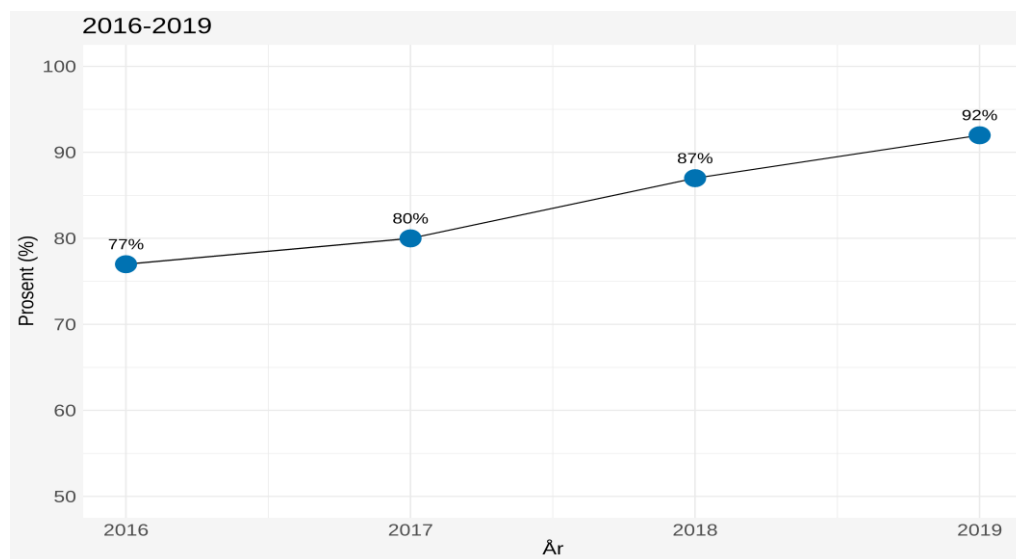
Undersøkelsen viser at det hovedsakelig er de mindre kommunene som ikke opplever å ha behov for utdeling av brukerutstyr. Dette står i en viss motsetning til tall fra Brukerplan 2019 som viser det er injiserende brukere i de fleste kommuner i Norge⁶.

Veiledning og kunnskapsbehov

Av de 154 kommunene som har delt ut utstyr, er det 98 kommuner som svarer at de har gitt veiledning om bruken av utstyret. Hovedsakelig gjelder dette veiledning knyttet til injisering, nalokson nespray, prevensjon og røykefolie. 11 kommuner mener det gis mangelfull eller for lite veiledning, og bruk av injiseringsutstyr nevnes hyppigst. I tillegg pekes det på at en generell mangel på veiledning av fire kommuner.

Økning i utdeling- og behov for utdeling

Resultatene fra de tre siste undersøkelsene viser en økning, både i antall kommuner som deler ut utstyr og antall som melder om behov for slik utdeling. Tall fra tidligere Brukerplan rapporter viser at det er flere kommuner med registrerte injiserende brukere som deler ut rent utstyr for injisering. I perioden 2016-2019 har det vært registrert i underkant av 4000 injiserende brukere i kommunene som svarte på undersøkelsen. Andelen av disse som bor i en kommune som deler ut utstyr for injisering har økt med 15 prosentpoeng fra 77 % i 2016 til 92 % i 2019. Se Figur 6. Det foreligger ikke oppdaterte Brukerplan tall etter 2019.

Figur 6— Andel av injiserende brukere (Brukerplan) som bor i kommune som deler ut utstyr for injisering.

⁶ [Kommuneundersokelse-2019.pdf \(helse-stavanger.no\)](#)

Utstyr det ikke ble spurt om

19 har svart at de deler ut annet utstyr enn det som spesifikt er spurt om i undersøkelsen. Disse kommunene svarer at de deler ut blant annet sprøytebokser, stasebånd, mat, fentanyl strips, oppskriftshefter fra Korus, overdosekort, munnbind, antibac, såper, graviditetstester, informasjon om hepatitt vaksinering, utstyr/salver til behandling av bomskudd og bomull.

Referanser

Helsedirektoratet (2014). *Nasjonal overdosestrategi 2014–2017*.

Helsedirektoratet (2019). *Nasjonal overdosestrategi 2019–2022*.

Helse- og omsorgsdepartementet (2015). *Opptappingsplan for rusfeltet 2016-2020*.

Helse Stavanger (2019). *BrukerPlan Årsrapport 2019*.

Helse Stavanger (2020). *BrukerPlan årsrapport 2020*.

Jones, L., Pickering, L., Sumnall, H., McVeigh, J., & Bellis, M. A. (2010). *Optimal provision of needle and syringe programmes for injecting drug users: A systematic review*. *International Journal of Drug Policy*, 21(5), 335-342.

Macneil, J., & Pauly, B. (2011). *Needle exchange as a safe haven in an unsafe world*. *Drug and Alcohol Review*, 30(1), 26-32.

Platt, L., Minozzi, S., Reed, J., Vickerman, P., Hagan, H., French, C. & Maher, L. (2017). *Needle syringe programmes and opioid substitution therapy for preventing hepatitis C transmission in people who inject drugs*. The Cochrane Library.

Wodak, A., & Cooney, A. (2005). *Effectiveness of sterile needle and syringe programmes*. *International Journal of Drug Policy*, 16, 31-44

Vedlegg 1: Kommunetabeller

Tabell 3: Kommuner som deler ut utstyr for injisering

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Alstahaug	7,300	100
Alta	21,317	Vet ikke
Alver	29,920	1000
Andøy	4,577	16 000
Aremark	1,329	IKKE OPPGITT
Arendal	45,891	38000
Asker	97,784	1400 (usikkert i år om registreringen er gjort korrekt)
Askvoll	2,949	IKKE OPPGITT
Askøy	29,989	12000
Aukra	3,654	0
Aurland	1,775	IKKE OPPGITT
Averøy	5,872	3
Balsfjord	5,517	200
Bamble	14,172	5500
Bergen	289,330	492048
Berlevåg	908	5
Bjørnafjorden	25,596	5000
Bodø	53,259	IKKE OPPGITT
Bokn	868	IKKE OPPGITT
Bærum	129,874	ett sted rundt 3000
Bø	2,584	600
Bømlo	12,132	Ca 10.000
Drammen	103,291	40000

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Drangedal	4,091	ca 7000
Eigersund	15,011	ca 3500
Elverum	21,568	Usikkert
Etne	4,073	<10
Farsund	9,860	25
Fauske - Fuossko	9,572	500
Fredrikstad	84,444	83 000 kanyler
Frøya	5,391	10 000
Gildeskål	1,928	Vært lite siste år, men ca 50
Giske	8,692	Få, kun til en bruker ei kort periode
Gjerstad	2,421	IKKE OPPGITT
Gjesdal	12,302	IKKE OPPGITT
Gjøvik	30,563	25610
Gol	4,767	IKKE OPPGITT
Grimstad	24,587	20 000
Grong	2,296	IKKE OPPGITT
Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	2,000	IKKE OPPGITT
Halden	31,730	Ca 10,000
Hamar	32,382	Unkjent for meg
Hammerfest - Hámmerfeasta	11,310	ca. 20,000
Harstad - Hárstták	24,903	mellom 600 og 2500 i løpet av en uke.
Haugesund	37,855	73.000
Hemsedal	2,645	IKKE OPPGITT
Hitra	5,281	usikker
Holmestrand	26,206	4355
Holtålen	1,997	IKKE OPPGITT

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Horten	27,682	37500
Hustadvika	13,341	1000?
Hå	19,649	ca 800-1000
Hægebostad	1,750	IKKE OPPGITT
Jevnaker	6,990	Ukjent
Karlsøy	2,171	10
Karmøy	42,903	37310
Klepp	20,615	1100
Kongsberg	28,793	8000
Kongsvinger	17,966	ca 10000 kanyler i 2022
Kragerø	10,413	400-500
Kristiansand	115,569	50 000
Kristiansund	24,159	66164
Kvam	8,531	IKKE OPPGITT
Kvinnherad	13,058	16000
Kviteseid	2,427	IKKE OPPGITT
Kvæfjord	2,866	1560
Larvik	48,246	ca 5500-6000 stk.
Leirfjord	2,270	IKKE OPPGITT
Levanger	20,344	74 pk (hvor 1 pk inneholder 100 stk kanyler)
Lier	28,167	30
Lillehammer	28,560	Ca. 12500.
Lillesand	11,419	Ikke ført oversikt
Lillestrøm	91,515	Ca 3000 stk
Lindesnes	23,479	Har ikke tall på det
Lyngdal	10,751	16 mm kanyler: 1500 stk, 12 mm kanyler: ca 500 stk, Kanyle 25 mm: 300stk
Lørenskog	46,797	5000

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Løten	7,836	ca 2000
Marker	3,639	IKKE OPPGITT
Modalen	380	IKKE OPPGITT
Modum	14,527	3000
Modum, Krødsherad og Sigdal	2,211	IKKE OPPGITT
Namsos - Nåavmesjenjaelmie	14,923	2900
Narvik	21,515	500
Nes	24,283	2000
Nesodden	20,322	5000
Nittedal	25,440	300
Nome	6,559	10
Nord-Fron	5,589	200
Nord-Odal	5,010	100
Nordkapp	2,932	200
Nordre Follo	62,245	ca 8500
Nordreisa - Ráisa - Raisi	4,772	415
Notodden	13,025	ca 8 00
Orkland	18,690	4
Oslo	709,037	1348362
Porsanger - Porsá?gu - Porsanki	3,863	10
Porsgrunn	37,056	16100
Rana	25,980	8400
Ringebu	4,416	IKKE OPPGITT
Ringerike	31,444	usikker
Ringsaker	35,475	21000
Røros	5,598	1200

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Saltdal	4,650	1025 stykker
Sandefjord	65,574	41377
Sandnes	82,548	62904
Sarpsborg	59,038	15 000
Sauda	4,543	40
Skien	55,924	10.000
Skjåk	2,147	Ukjent for undertekna. Det vert ikkje ført rekneskap.
Sokndal	3,324	5
Sola	28,315	3290
Sortland - Suortá	10,561	2200
Stavanger	146,011	112200 kanyler ca
Steigen	2,665	150
Steinkjer	23,955	12603 totalt
Stjørdal	24,541	4800
Stor-Elvdal	2,281	IKKE OPPGITT
Stord	19,098	8000
Strand	13,474	5000
Stryn	7,244	IKKE OPPGITT
Sula	9,636	20
Suldal	3,815	3
Sunnfjord	22,215	4.200
Sveio	5,732	ca 25-30
Sykkylven	7,630	Vanskelig å angi eksakt, men ut i fra våre bestillinger ca. 4000 spisser/kanyler
Søndre land	5,564	225
Sør-Odal	8,069	ca 300
Sørfold	1,845	ca 100

Kommune (N=154)	Folketall	Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)
Time	19,781	24700
Tingvoll	3,031	IKKE OPPGITT
Tromsø	77,992	120 000
Trondheim	212,660	180 000
Tysnes	2,910	50
Tønsberg	58,561	144000
Ullensvang	11,148	mellom 15000 - 20 000
Ulstein	8,797	144 stk
Vennesla	15,294	4500
Verdal	15,002	Har ikke oversikt da det ikke telles.
Vestby	19,089	2500
Vestre Toten	13,635	ca 500
Vestvågøy	11,551	Vet ikke
Vik	2,561	IKKE OPPGITT
Vindafjord	8,844	IKKE OPPGITT
Volda	10,960	6000
Våler (Innlandet)	3,625	Dessverre finnes ikke noe eksakt tall på dette i vår kommune,
Værøy	688	10
Ålesund	67,520	13985
Åmli	1,786	Ukjent, svaret øver
Åsnes	7,267	500
Ørland	10,472	1
Ørsta	10,929	274
Østre Toten	14,896	Vet ikke da dette går gjennom apotek
Øvre Eiker	20,495	7000 registrert og noe udokumentert i tillegg pga omlegging av dok.system
Øyer	5,161	IKKE OPPGITT

Tabell 4: Oversikt over utdeling av antall spisser. Fordelt på fylke og totalt.

Fylke	Utdelt
Oslo	1348362
Rogaland	323952
Møre og Romsdal	91590
Nordland	29635
Viken	196730
Innlandet	72935
Vestfold og Telemark	272842
Agder	114825
Vestland	565835
Trøndelag	218908
Troms og Finnmark	223000
Total	3458614

Tabell 5: Kommuner som ikke har delt ut utstyr for skadereduksjon.

Kommune (N=86)	Vurderes det å være behov for å dele ut slikt utstyr?	Folketall
Aarborte - Hattfjelldal	Nei	1,278
Aure	Ja	3,381
Aurskog-Høland	Ja	17,945
Austrheim	Nei	2,856
Brønnøy	Nei	7,787
Dyrøy	Ja	1,056
Dønna	Nei	1,391
Eidfjord	Nei	962
Etnedal	Vet ikke	1,239
Fjaler	Nei	2,913
Flesberg	Nei	2,737
Frosta	Nei	2,645
Fyresdal	Nei	1,224
Gamvik	Nei	1,054
Gjemnes	Nei	2,669
Grane	Nei	1,454
Gratangen	Vet ikke	1,079
Gulen	Nei	2,228
Heim	Nei	5,880
Herøy (Nordland)	Nei	1,839
Hjartdal	Nei	1,588
Håbmer - Hamarøy	Nei	2,682
Høylandet	Nei	1,216
Ibestad	Nei	1,279
Inderøy	Nei	6,841
Indre Fosen	Ja	9,977

Kommune (N=86)	Vurderes det å være behov for å dele ut slikt utstyr?	Folketall
Kvinesdal	Ja	6,024
Kvitsøy	Nei	535
Kvænanngen	Nei	1,118
Karásjohka - Karasjok	Nei	2,543
Lebesby	Vet ikke	1,226
Lesja	Nei	1,966
Lierne	Nei	1,295
Loppa	Nei	862
Lund	Nei	3,206
Luster	Vet ikke	5,302
Lødingen	Nei	1,985
Midtre Gauldal	Nei	6,133
Målselv	Ja	6,782
Namsskogan	Nei	814
Nord-Aurdal	Nei	6,401
Nore og Uvdal	Nei	2,486
Nærøysund	Nei	9,890
Oppdal	Vet ikke	7,256
Os	Ja	1,844
Osen	Nei	904
Overhalla	Nei	3,873
Randaberg	Nei	11,671
Rindal	Nei	1,957
Rollag	Nei	1,366
Råde	Ja	8,317
Rødøy	Nei	1,139
Røst	Nei	469

Kommune (N=86)	Vurderes det å være behov for å dele ut slikt utstyr?	Folketall
Salangen	Nei	2,048
Samnanger	Nei	2,495
Sande	Vet ikke	2,442
Selbu	Nei	4,144
Sigdal	Nei	3,479
Siljan	Nei	2,375
Skiptvet	Nei	3,886
Skjervøy	Vet ikke	2,790
Sogndal	Ja	12,198
Solund	Nei	756
Stad	Ja	9,543
Stranda	Ja	4,421
Sunndal	Ja	7,110
Sør-Fron	Ja	3,240
Sør-Varanger	Vet ikke	9,850
Sørreisa	Ja	3,428
Tvedestrand	Ja	6,184
Tydal	Nei	753
Tynset	Vet ikke	5,628
Ulvik	Nei	1,056
Vaksdal	Nei	3,875
Vang	Nei	1,636
Vanylven	Vet ikke	3,013
Vega	Nei	1,219
Vegårshei	Vet ikke	2,143
Vestnes	Vet ikke	7,051
Vestre Slidre	Nei	2,091

Kommune (N=86)	Vurderes det å være behov for å dele ut slikt utstyr?	Folketall
Vinje	Nei	3,832
Vågan	Vet ikke	9,736
Ål	Ja	4,862
Årdal	Ja	5,172
Øksnes	Vet ikke	4,533
Øystre Slidre	Vet ikke	3,291

Tabell 6: Kommuner som har svart 'vet ikke' på spørsmål om de har delt ut utstyr for skadereduksjon.

Kommune (N=6)	Vurderes det å være behov for å dele ut slikt utstyr?	Folketall
Froland	Nei	6,174
Herøy (Møre og Romsdal)	Vet ikke	8,842
Melhus	Vet ikke	17,340
Måsøy	Vet ikke	1,119
Surnadal	Ja	5,912
Tjeldsund - Dieiddanuorri	Vet ikke	4,206

Tabell 7: Kommuner som har svart at de deler ut røykefolie 2020-2022

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Alstahaug	Mangler data	Mangler data	Nei
Alta	Mangler data	Mangler data	Nei
Alver	Mangler data	Mangler data	Nei
Andøy	Ja	Mangler data	Nei
Aremark	Mangler data	Mangler data	Nei
Arendal	Ja	Ja	Ja
Asker	Ja	Ja	Ja
Askvoll	Mangler data	Mangler data	Nei
Askøy	Nei	Ja	Nei
Aukra	Mangler data	Mangler data	Nei
Aurland	Mangler data	Mangler data	Nei
Austevoll	Ja	Nei	Mangler data
Averøy	Mangler data	Mangler data	Nei
Balsfjord	Mangler data	Mangler data	Nei
Bamble	Ja	Ja	Ja
Bergen	Ja	Ja	Ja
Berlevåg	Mangler data	Mangler data	Nei
Bjørnafjorden	Nei	Ja	Ja
Bodø	Mangler data	Mangler data	Ja
Bokn	Mangler data	Mangler data	Nei
Bærum	Ja	Ja	Ja
Bø	Mangler data	Mangler data	Nei
Bømlo	Mangler data	Mangler data	Nei
Drammen	Ja	Ja	Ja
Drangedal	Mangler data	Mangler data	Nei
Eidsvoll	Ja	Mangler data	Mangler data

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Eigersund	Mangler data	Mangler data	Nei
Elverum	Nei	Ja	Ja
Etne	Mangler data	Mangler data	Nei
Farsund	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Fauske - Fuossko	Mangler data	Mangler data	Nei
Flekkefjord	Nei	Ja	Mangler data
Fredrikstad	Ja	Ja	Ja
Frogn	Ja	Nei	Mangler data
Frøya	Mangler data	Mangler data	Nei
Gáivuotna - Kåfjord - Kaivuono	Mangler data	Mangler data	Nei
Gildeskål	Mangler data	Mangler data	Ja
Giske	Mangler data	Mangler data	Nei
Gjerstad	Mangler data	Mangler data	Nei
Gjesdal	Nei	Ja	Nei
Gjøvik	Ja	Ja	Ja
Gol	Mangler data	Mangler data	Nei
Grimstad	Ja	Ja	Ja
Grong	Mangler data	Mangler data	Nei
Halden	Ja	Ja	Ja
Hamar	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Hammerfest - Hámmerfeasta	Mangler data	Mangler data	Nei
Harstad	Nei	Ja	Mangler data
Harstad - Hárstták	Mangler data	Mangler data	Ja
Haugesund	Ja	Ja	Ja
Hemsedal	Mangler data	Mangler data	Nei
Hitra	Mangler data	Mangler data	Nei
Holmestrand	Nei	Ja	Nei

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Holtålen	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Horten	Ja	Ja	Ja
Hustadvika	Mangler data	Mangler data	Nei
Hægebostad	Mangler data	Mangler data	Nei
Hå	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Jevnaker	Mangler data	Mangler data	Nei
Karlsøy	Mangler data	Mangler data	Nei
Karmøy	Ja	Ja	Ja
Klepp	Mangler data	Mangler data	Ja
Kongsberg	Ja	Ja	Ja
Kongsvinger	Ja	Ja	Ja
Kragerø	Mangler data	Mangler data	Nei
Kristiansand	Ja	Mangler data	Ja
Kristiansund	Ja	Mangler data	Ja
Kvam	Mangler data	Mangler data	Nei
Kvinnherad	Mangler data	Mangler data	Nei
Kviteseid	Mangler data	Mangler data	Nei
Kvæfjord	Mangler data	Mangler data	Nei
Larvik	Ja	Ja	Ja
Leirfjord	Mangler data	Mangler data	Nei
Levanger	Nei	Ja	Ja
Lier	Mangler data	Mangler data	Ja
Lillehammer	Nei	Ja	Ja
Lillesand	Mangler data	Mangler data	Nei
Lillestrøm	Ja	Ja	Ja
Lindesnes	Ja	Ja	Ja
Lyngdal	Mangler data	Mangler data	Ja

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Lørenskog	Ja	Ja	Ja
Løten	Nei	Ja	Ja
Marker	Mangler data	Mangler data	Nei
Modalen	Mangler data	Mangler data	Nei
Modum	Ja	Nei	Ja
Modum, Krødsherad og Sigdal	Mangler data	Mangler data	Nei
Namsos - Nåavmesjenjaelmie	Mangler data	Mangler data	Nei
Narvik	Mangler data	Mangler data	Nei
Nes	Mangler data	Mangler data	Nei
Nesodden	Mangler data	Mangler data	Nei
Nittedal	Ja	Ja	Ja
Nome	Mangler data	Mangler data	Nei
Nord-Fron	Ja	Mangler data	Nei
Nord-Odal	Mangler data	Mangler data	Nei
Nordkapp	Mangler data	Mangler data	Nei
Nordre Follo	Ja	Ja	Ja
Nordreisa	Ja	Ja	Mangler data
Nordreisa - Ráisa - Raisi	Mangler data	Mangler data	Nei
Notodden	Mangler data	Mangler data	Nei
Orkland	Mangler data	Mangler data	Nei
Oslo	Ja	Ja	Ja
Osterøy	Ja	Mangler data	Mangler data
Porsanger - Porsá?gu - Porsanki	Mangler data	Mangler data	Nei
Porsgrunn	Ja	Ja	Ja
Rana	Ja	Nei	Ja
Rendalen	Ja	Mangler data	Mangler data

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Ringebu	Mangler data	Mangler data	Nei
Ringerike	Ja	Nei	Ja
Ringsaker	Ja	Nei	Nei
Rælingen	Ja	Ja	Mangler data
Røros	Mangler data	Mangler data	Nei
Saltdal	Mangler data	Mangler data	Nei
Sandefjord	Ja	Ja	Ja
Sandnes	Nei	Ja	Ja
Sarpsborg	Ja	Nei	Nei
Sauda	Mangler data	Mangler data	Nei
Sel	Ja	Ja	Mangler data
Skien	Ja	Nei	Ja
Skjåk	Mangler data	Mangler data	Nei
Sokndal	Mangler data	Mangler data	Nei
Sola	Mangler data	Mangler data	Ja
Sortland - Suortá	Mangler data	Mangler data	Nei
Stavanger	Ja	Ja	Ja
Steigen	Mangler data	Mangler data	Nei
Steinkjer	Mangler data	Mangler data	Nei
Stjørdal	Mangler data	Mangler data	Nei
Stor-Elvdal	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Stord	Mangler data	Mangler data	Nei
Strand	Mangler data	Mangler data	Nei
Stryn	Mangler data	Mangler data	Nei
Sula	Nei	Ja	Nei
Suldal	Mangler data	Mangler data	Nei
Sunnfjord	Ja	Nei	Nei

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Sveio	Mangler data	Mangler data	Nei
Sykkylven	Mangler data	Mangler data	Nei
Søndre land	Mangler data	Mangler data	Nei
Søndre Land	Ja	Mangler data	Mangler data
Sør-Odal	Ja	Ja	Ja
Sørfold	Mangler data	Mangler data	Nei
Time	Ja	Mangler data	Ja
Tingvoll	Mangler data	Mangler data	Nei
Tromsø	Ja	Mangler data	Ja
Trondheim	Ja	Ja	Ja
Trysil	Ja	Ja	Mangler data
Tysnes	Mangler data	Mangler data	Nei
Tønsberg	Ja	Ja	Ja
Ullensaker	Ja	Ja	Mangler data
Ullensvang	Nei	Ja	Ja
Ulstein	Mangler data	Mangler data	Nei
Vennesla	Mangler data	Mangler data	Ja
Verdal	Ja	Ja	Ja
Vestby	Ja	Ja	Ja
Vestre Toten	Mangler data	Mangler data	Nei
Vestvågøy	Ja	Nei	Ja
Vik	Mangler data	Mangler data	Nei
Vindafjord	Mangler data	Mangler data	Nei
Volda	Mangler data	Mangler data	Nei
Værøy	Mangler data	Mangler data	Nei
Våler (Innlandet)	Mangler data	Mangler data	Nei
Ørland	Mangler data	Mangler data	Nei

Kommune	Utdeling 2020	Utdeling 2021	Utdeling 2022
Ørsta	Mangler data	Mangler data	Nei
Østre Toten	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Øvre Eiker	Ja	Ja	Ja
Øyer	Mangler data	Mangler data	Nei
Øygarden	Nei	Ja	Mangler data
Ålesund	Nei	Ja	Ja
Åmli	Mangler data	Mangler data	Vet ikke
Ås	Ja	Mangler data	Mangler data
Åsnes	Mangler data	Mangler data	Nei

Vedlegg 2: Spørsmålsliste

Navn

Telefonnummer

E-postadresse

Stilling/arbeidssted

Kommunenavn

Dersom utdelingen dekker flere kommuner. Hvilke andre kommuner gjelder ordningen for?

Er det delt ut utstyr for skadereduksjon i kommunen i 2022 (utstyr for injisering, eller røyking av rusmidler, nalokson neseppray, kondomer/glidemiddel eller engangs tannbørster).

- Ja, kommunen deler ut utstyr
- Ja, private/frivillige organisasjoner deler ut utstyr
- Nei
- Vet ikke

Hvordan deler kommunen ut utstyr for skadereduksjon?

- Gjennom direkte kontakt med bruker
- Gjennom ordninger som ikke involverer direkte kontakt med bruker
- En blanding av alternativene over

I hvilken grad oppleves utdelingen i kommunen som betydningsfull for å holde kontakt/dialog med brukerne?

- Ingen betydning
- Delvis betydningsfull
- Hverken eller
- Betydningsfull
- Svært betydningsfull

Vurderes det å være behov for å kunne dele ut mer/annet utstyr enn det som deles ut i dag?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hva slags utstyr?

Vurderes det å være behov for å kunne dele ut slikt utstyr?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hva slags utstyr?

Er det etablert ordninger for retur av brukt utstyr?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Gjelder returordning i form av ...

- Pucker
- Bøtter for retur
- Andre*

*Hvilke andre returordninger?

Er det delt ut utstyr til bruk ved injisering av rusmidler?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Er det delt ut spisser/kanyler?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Antall ulike spiss-størrelser utdelt siste året

Totalt antall spisser/kanyler utdelt siste året (ca)

Er det delt ut annet utstyr til bruk ved injisering av rusmidler?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hvilket annet utstyr (foruten spisser/kanyler) blir utdelt til bruk ved injisering av rusmidler ?

- Pumper
- Kokekar
- (Askorbin)syre
- Filtreringsutstyr
- Sterilisert vann/saltvann
- Sprit-tørk (for desinfisering av stikksted)
- Andre*

*Hvilke andre utstyr?

Hvem har delt ut utstyret til bruk ved injisering av rusmidler?

- Lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie
- Oppsøkende helsetiltak/feltpleie
- Hjemmesykepleie
- Møte/værested uten helsetilbud
- Sprøyteautomater
- Legevakt
- Andre*

*Hvem andre har delt ut utstyr?

Er det delt ut nalokson neseppray?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hvem har delt ut nalokson neseppray?

- Lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie
- Oppsøkende helsetiltak/feltpleie

Hjemmesykepleie

Møte/værested uten helsetilbud

Andre*

*Hvem andre har delt ut?

Er det delt ut utstyr for røyking av heroin (røykefolie)

Ja

Nei

Vet ikke

Hvem har delt ut utstyret for røyking av heroin (røykefolie) ?

Lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie

Oppsøkende helsetiltak/feltpleie

Hjemmesykepleie

Møte/værested uten helsetilbud

Andre*

*Hvem andre har delt ut?

Er det delt ut kondomer og/eller glidemiddel?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hvem har delt ut kondomer og/eller glidemiddel?

- Lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie
- Oppsøkende helsetiltak/feltpleie
- Hjemmesykepleie
- Møte/værested uten helsetilbud
- Andre*

*Hvem andre har delt ut?

Er det delt ut engangs tannbørster?

- Ja
- Nei
- Vet ikke

Hvem har delt ut engangs tannbørster?

- Lavterskel helsetiltak/stasjonær feltpleie
- Oppsøkende helsetiltak/feltpleie
- Hjemmesykepleie

Møte/værested uten helsetilbud

Andre*

*Hvem andre har delt ut?

Er det gitt veiledning til brukerne om bruk av utstyret i forbindelse med utdelingen?

Ja

Nei

Vet ikke

Veiledning til bruk av hvilket utstyr?

Gis det mangelfull/for lite veiledning til brukerne om bruk av utstyret?

Ja

Nei

Vet ikke

Mangelfull/for lite veiledning i bruk av hvilket utstyr?

Har de som deler ut utstyr, mangelfull kunnskap om bruk av utstyret?

Ja

Nei

Vet ikke

Mangelfull kunnskap om bruk av hvilket utstyr?

Hvordan har kommunen skaffet skadereduksjonsutstyret?

Innkjøp gjennom sentral kommunal innkjøpsordning

Innkjøp fra spesialfirma i Norge

Innkjøp fra spesialfirma utenlands

Andre*

*Hvilke andre?

Er det delt ut annet skadereduksjonsutstyr enn det som er nevnt i denne undersøkelsen

Ja

Nei

Vet ikke

Hvilket annet skadereduksjonsutstyr er utdelt (foruten det som er nevnt i denne undersøkelsen)?

Evt. andre kommentar angående denne undersøkelsen

Vedlegg 3: Brev fra Helsedirektoratet

Returadresse: Helsedirektoratet, Pb. 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo, Norge

Mottakers navn vil bli flettet inn ved ekspedering.
Evt. kontaktpersons navn vil også bli flettet inn her.

Deres ref.:
Vår ref.: 18/9390-1
Saksbehandler: Svein Høegh Henriksen
Dato: 17.04.2018

Til Fylkesmannen.

Helsedirektoratet gir i vedlagte brev til landets kommuner retningslinjer for nødvendig smittevern hjelp for å forebygge smitte med blodbårne sykdommer. Vi ber fylkesmennene videreformidle brevet til kommunene.

Helsedirektoratet viser til lov om vern mot smittsomme sykdommer § 7-4 Fylkesmannens oppgaver. Vi ber embetene følge med på om forebygging av blodsmitte er en del av planen for kommunenes helse- og omsorgstjeneste og om det er etablert tiltak som gjør brukerstyr enkelt og gratis tilgjengelig for injiserende stoffmisbrukere som bor eller oppholder seg i kommunen.

Kommuners plikt til å forebygge smitte med blodbårne sykdommer

En rekke smittsomme sykdommer kan overføres mellom mennesker med blod og blodprodukter. De mest kjente er hiv, hepatitt B og C.

Vi viser til Helse- og omsorgsdepartementet "Nasjonal strategi for arbeidet mot virale leverbetennelser (hepatitter)". Høsten 2015 vedtok FNs medlemsland 17 mål for bærekraftig utvikling frem mot 2030. Mål 3.3 lyder slik: "Innen 2030 stanse epidemiene av aids, tuberkulose, malaria og neglisjerte tropiske sykdommer samt bekjempe hepatitt, vannbårne og andre smittsomme sykdommer".

Etter lov om vern mot smittsomme sykdommer § 7-1 om kommunens oppgaver står det:

"Kommunen skal sørge for at alle som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen med hensyn til smittsom sykdom er sikret nødvendige forebyggende tiltak, undersøkelsesmuligheter, behandling..."

Helsedirektoratet gjennomførte i 2017 en undersøkelse <https://helse-stavanger.no/seksjon/KORFOR/Documents/Rapporter/publirapport%20Utstyrsundersøkelse%202016.pdf> som viste at en av fire personer som tar stoff med sprøyte er bosatt i kommuner som ikke har etablert noen ordning for å forebygge blodsmitte.

Helsedirektoratet anser at det følger av loven at alle landets kommuner skal ha ordninger som gjør brukerstyr for injeksjon gratis og enkelt tilgjengelig for alle injiserende stoffmisbrukere som bor eller midlertidig oppholder seg i kommunen.

Det er god vitenskapelig dokumentasjon for den smitteforebyggende effekten av å dele ut sterile sprøyter, kanyler og røykefolie. Tilgang til røykefolie bidrar til at inntak av heroin kan gjøres ved røyking i stedet for injeksjon. Dette minimerer faren for blodbårne smitte og for overdoser, jfr. pågående SWITCH-kampanje: <https://helsedirektoratet.no/folkehelse/psykisk->

Helsedirektoratet

Avdeling kommunale helse- og omsorgstjenester

Svein Høegh Henriksen, tlf.: +4724163872

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050

Faks: 24 16 30 01 • Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

[helse-og-rus/overdose-veiviser-i-lokalt-forebyggende-arbeid](#) Helsedirektoratet anser tiltakene beskrevet over som et minimum for å oppfylle kravet i smittevernloven § 7-1.

I tillegg anbefaler Helsedirektoratet at det deles ut kokekar, filtre, våtservietter med desinfeksjonssprit ("swabs"), sterilt vann og askorbinsyre, blant annet for å forebygge bakterielle infeksjoner ved injeksjon.

Kommunene skal i tillegg til brukerutstyr tilby informasjon om smitteforebyggende tiltak, muligheter for vaksinasjon, diagnostikk og behandling. Alle landets kommuner skal tilby diagnostikk for hiv og hepatitt B og C. Injisierende stoffmisbrukere skal tilbys gratis vaksine med hepatitt B dersom de ikke er smittet. Alle personer smittet med hepatitt C og hiv-infeksjon skal tilbys henvisning til behandling.

Flere kommuner deler også ut, sammen med brukerutstyr, nasal nalokson for å forebygge overdosedødsfall. I regi av Nasjonal overdosestrategi, utplasseres for tiden gradvis nalokson i de av landets kommuner som har overdoseutfordringer. Kommunene blir tilskrevet om slikt tilbud.

Kommunene kan velge å organisere utdelingen av brukerutstyr på ulike måter. I mange byer er det etablert egne lavterskel helsetiltak (sprøytebuss, feltpleie, varmeshuer osv). Mindre kommuner har organisert utdeling gjennom utekontakt, apotek, legekontorer osv. Noen kommuner har avtale med frivillige organisasjoner om utdeling av brukerutstyr.

Interkommunale ordninger er også mulig så lenge tilbudet er praktisk enkelt tilgjengelig for brukerne.

Helsedirektoratet viser til smittevernloven § 6-1 andre og tredje ledd om rett til smittevernhelp:

"Den som det etter en faglig vurdering er grunn til å anta er i fare for å bli smittet med en allmennfarlig smittsom sykdom har rett til nødvendig smittevernhelp i form av vaksinasjon, informasjon og annen nødvendig forebyggende help. En smittet person med en allmennfarlig smittsom sykdom har rett til medisinsk vurdering og utredning (diagnostikk), behandling, pleie og annen nødvendig smittevernhelp. Smittevernhelp som nevnt i dette leddet kan ikke nektes med den begrunnelse at det ikke er dekning for utgiftene på vedtatte budsjetter.

Den som søker smittevernhelp kan påklage avgjørelsen til fylkesmannen i fylket hvor han/hun mener feil er begått. Slik klagerett har også pårørende."

Helsedirektoratet anser smittevernhelp som nevnt over ikke kan nektes på grunn av manglende dekning på vedtatte budsjetter. Direktoratet har bedt fylkesmennene om å følge med på om utdeling av nødvendig brukerutstyr er en del av planen for kommunens helse- og omsorgstjeneste, jf. smittevernloven § 7-1 tredje ledd og at det er etablert tiltak som gjør brukerutstyr enkelt og gratis tilgjengelig.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
Direktør

Per Magne Mikaelson
Avdelingsdirektør

Her kommer godkjenningsteksten når dokumentet er godkjent, og blir ekspedert